

سرمقاله

پیامدهای مثبت اصلاحات اقتصادی

ادامه از صفحه یک...
که قرار است یک سال دیگر منتشر شود یا اینکه در انتظار مدل‌های هوشمندانه‌تری از تقاضا برای غذا باشیم اما در این میان بررسی‌های دوره آماری ۲۰۲۰ اطلاعات خامی را راجع به اینکه از این برنامه دولت آقای رئیسی چه کسی سود خواهد برد، به ما نشان می‌دهد.

برآوردهای ابتدایی زیر بر اساس دو فرضیه بیان می‌شود، نخست فرض می‌کنیم که توزیع درآمد و هزینه در سال جاری به میزان سال ۲۰۲۰ خواهد بود و تورم هم همان ۴۰ درصد سال ۲۰۲۰ ادامه می‌یابد. مفهوم آن این است که سطح میانگین قیمت دوبرابر سال ۲۰۲۰ خواهد شد. فرض دوم این است که هزینه‌ها ۵۰ برای به دست آوردن هزینه‌ها در سال ۲۰۲۲ هزینه‌های سال گذشته را به دو ضرب کنیم. سپس پرداخت نقدی را از هزینه‌های افزایش یافته مواد غذایی کم می‌کنیم تا رقم تغییر خالص درآمد خانواده‌ها به دست بیاید. فرض سوم این است که هزینه‌ها ۵۰ درصد افزایش یابد که البته مقداری بیشتر از تورم عمومی است. در چنین شرایطی یک شبیه‌سازی واقعی بین درآمد و کشتش تقاضا برای پیش‌بینی هزینه‌های مواد غذایی انجام می‌شود. با این فرضیات به این نتیجه رسیدیم که حدود نیمی از جمعیت کشور با اجرای این طرح سود خواهند برد. جدول زیر هم تغییر در درآمد و سرانه هزینه‌ خ‌انوار را به ریال در روز، قبل و بعداز پرداخت یارانه‌ها نشان می‌دهد.

برای هر فرد دهک اول یا در واقع ده درصدی از مردم که کمترین درآمد را دارند، مخارج روزانه در حالت قبلی حدود ۲۰ هزار تومان بوده که پس از افزایش قیمت خوراکی‌ها و هم‌زمان دریافت یارانه ماهانه ۴۰۰ هزار تومانی، به ۲۹ هزار تومان می‌رسد؛ باید توجه داشت که هر دوی این ارقام با تورم تعدیل شده‌اند و در نتیجه بر اساس قیمت‌های سال ۱۴۰۱ هستند؛ به عبارت دیگر جدول نشان می‌دهد هر فرد در دهک اول روزانه به طور خالص بیش از ۹ هزار تومان افزایش قدرت خرید پیدا می‌کند و رفاهش افزایش می‌یابد. هر فرد در دهک دوم بیش از ۷ هزار تومان، هر فرد در دهک سوم حدود ۸۰۰ هزار تومان و هر فرد در دهک چهارم ۴۶۰۰ تومان افزایش قدرت خرید پیدا می‌کند. افراد در چهار دهک اول سود خواهند برد و وضعیت درآمدی و هزینه‌ای دهک‌های میانی تقریباً سر به سر می‌شوند و آنهایی که در پنج دهک آخر قرار گرفتند حاودی ضرر خواهند کرد که البته میانگین این ضرر بسیار کوچک و حدود ۰٫۷ هزار تومان برای هر نفر در روز خواهد شد.

محاسبات اولیه نشان می‌دهد که توزیع در آمده‌ها بهبود می‌یابد و ضریب جینی که نشان‌دهنده اختلاف طبقاتی است، ۵٫۸ واحد کاهش خواهد یافت و از ۳۷٫۷ صده به ۳۲٫۷ صده درصد افت پیدا می‌کند و نرخ فقر به شدت کاهش خواهد بود و از ۱۳٫۶ درصد به ۶٫۱ درصد کاهش می‌یابد. (کمتر از نصف می‌شود).

یادداشت

یارانه مردم در جیب واردکنندگان

ادامه از صفحه یک...
اختصاص داده اند، متأسفانه تجربه به سالیان اخیر نشان داد، این ارز که برای حمایت از مردم اختصاص یافته بود، عمدتاً یا به دست صناعیی که باید مصرف کنند، این ارز باشند و برای کنترل قیمت کالاهای اساسی مورد نیاز مردم از آن استفاده کنند نرسیده است یا در دست واردکنندگان گوشی‌های موبایل لوکس و برج سازان قرار گرفت، در نتیجه به جای اینکه ارز ترجیحی باعث کاهش قیمت کالاهای اساسی شود در بازار مسکن و موبایل تورم ایجاد کرد. آن بخشی هم که به دست برخی صنعتگران و تجار رسید باعث کاهش یافتن قیمت مواد اولیه نشد؛ به عنوان مثال ارز ترجیحی به تأمین‌کنندگان خوراک دام داده شد ولی متأسفانه ۹۰ درصد خوراک دام با قیمت آزاد به دست تولید کنندگان می‌رسد، این در حالی است که قرار بود این ارز خوراک دام را از قیمت پایین‌تر اختیار تولیدکنندگان بگیرد تا محصول نهایی که گوشت و لبنیات است با قیمت کمتری به دست مردم برسد ولی متأسفانه این اتفاق رخ نداد. ارز ترجیحی به دست صنعتگران هدف نرسید. ارز ۳۲۰۰ تومانی به جیب دلالتان و تجاری که در حوزه‌های کالاهای اساسی فعال نبودند رفت، اگر هم به دست فعالین این حوزه، رسید یا سودجویی این مجموعه‌ها تنها بخش کمی از کالاهای مورد نظر با نرخ دولتی عرضه شد و مابقی برخلاف اینکه هزینه آنها را از طریق ارز ترجیحی تأمین شده بود باقیمت آزاد به دست مردم رسید به همین علت هدفی که ارز ترجیحی برای رسیدن به آن تعریف شده بود محقق نگشت و به ضد خودش بدل شد. در زمان کوتاهی دلارهای فراوانی به اسم ارز ترجیحی برای پایین نگه داشتن کالاهای اساسی توزیع شد ولی چون به دست مصرف کننده اصلی نرسید یا سودجویان از آن سواستفاده کردند؛ به جای اینکه عواید ارز ترجیحی به مردم و صنایع برسد به دست سودجویان رسید. ارز ۴۲۰۰ تومانی باعث حمایت از صنایع تولیدی نمی‌شود، اگر اختصاص ارز ترجیحی باعث حمایت از صنایع بود، دامداری‌های و صنایع لبنی تا مرز ورشکستگی پیش نمی‌رفتند.

برخلاف اینکه ارز ترجیحی به خوراک دام اختصاص یافت، دامداری‌ها با قیمت آزادانه‌های دامی راتهی می‌کنند، اگر قیمت‌ذرت براساس ارز ترجیحی، ۳۰۰۰ تومان باشد دامداران در بازار آزاد با قیمت بازار آزاد هزار تومان خریداری می‌کنند. متأسفانه سامانه بازارگاه که سامانه دولتی فروش خوراک دام است، حداکثر ۲۰ تا ۲۵ درصد نیاز دامداران کشور را بر اساس ارز ترجیحی تأمین می‌کند و تولیدکنندگان بقیه نیازشان را باید از بازار آزاد و براساس قیمتی که دلالت و سودجویان تعیین می‌کنند تأمین کنند. برای حل این مشکلات باید تک نرخ شن قیمت ارز و اصلاح ساختار توزیع یارانه ای با جدیت دنبال شود، و هیچ تقاوتی بین نرخ دولتی و غیر دولتی وجود نداشته باشد، زمانی که این اتفاق افتاد دولت می‌تواند از صنعت و مردم به شکل هدفمند حمایت کند. در شرایط فعلی نرخ از قیمت واقعی پیدا کرده و دامداری با باید با قیمت واقعی خوراک دام را تهیه کنند، قیمت شیری هم که تولید می‌شود دو نرخ دولتی و آزاد نیست.

امکان وقف سهام به آستان قدس

رئیس کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار از تأسیس وقف سهام خبر داد و اظهار کرد: آستان قدس رضوی تقاضا کرد صندوقی در سازمان بورس تأسیس کند تا کسانی که مایل به سرمایه‌گذاری هستند، بتوانند سهام خود را وقف کنند. در مورد این موضوع با رهبر معظم انقلاب و سایر مراجع عالی قدر مشورت و با وقف سهام موافقت شد. به گزارش ایسنا، آیت‌الله مصباحی مقدم در نشست خبری گفت: افرادی که مایل هستند می‌توانند سهام خود را به این صندوق واگذار کنند یا منابع مالی خود را به این صندوق داده تا این صندوق سهام خریده و وقف کند. در این فرایند وقف‌کنندگان می‌توانند اعلام کنند اگر ارزش سهام به شدت کاهش یافت، سهام تغییر داده و تبدیل به احسن شود. وی با اشاره به اوراق و کالت برای تأمین مالی دولت گفت: درمورد اوراق مراحبه قیلا مصوباتی وجود داشت و دولت از این اوراق مکرراً برای موارد گوناگون مخصوصاً خرید کندم استفاده می‌کرد. درمورد اوراق و کالت نیز باید گفت که افرادی که این اوراق را خریداری می‌کنند به دولت و کالت عام می‌دهند که هر نوع فعالیت اقتصادی را انجام دهد. دولت میتواند هر خریدی و یا برای بودجه مورد استفاده قرار بدهد. مصباحی مقدم در ادامه با اشاره به ضرر مردم در بورس در دو سال گذشته، عنوان کرد: این اتفاق باعث شد سازمان بورس به کمیته فقهی پیشنهاد تأسیس صندوق سرمایه گذاری با تضمین اصل سرمایه را بدهد.

«تجارت» بررسی کرد؛ سیاستگذار چگونه در حل مشکلات اصلی و ساختاری دچار انحراف شده است؟

خطای شناسایی اولویت‌های اقتصاد

اجتماعی هم قابل مشاهده است. هنوز بعد از گذشت دو ماه از سال جدید مشخص نیست که وضعیت حقوق بانزشتگان تأمین اجتماعی چگونه خواهد بود. باز هم سازمان تأمین اجتماعی در پایان دومین ماه سال مستمری کارگران بازنشسته را علی الحساب پرداخت کرد. وزیر کار از افزایش مستمری کارگران بازنشسته برای خرداد ماه خبر می‌دهد. دولت افزایش حقوق کارمندان و بانزشتگان را ۱۰ درصد و حداقل دستمزد کارگران ۵۷٫۱ درصد اعلام کرد که بعد از صحبت از تعدیل و تغییر این نرخ افزایش شد. بانزشتگان در عین حال منتظر موافقت سازمان برنامه و بودجه برای صدور مجوز متناسب سازی حقوق امسال خود هستند. بر اساس قانون، ۹ هزار میلیارد تومان برای متناسب سازی مستمری کارمندان پیشین دولت کنار گذاشته شده است. این اعتبار بر اساس سابقه و رتبه بانزشتگان توزیع می‌شود اما تا به این لحظه مجوزی از سوی سازمان برنامه صادر نشده است. از این رو دقیقاً مشخص نیست مبنای محاسبه افزایش حقوق ۱۰ درصدی برای بانزشتگان و کارمندان و افزایش

باید شرایط برای خصوصی‌سازی مهیا شود

رئیس کمیسیون جهش و رونق تولید و نظارت بر سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی گفت که باید شرایط را برای خصوصی سازی مهیا و فراهم کرد به طوری که واگذاری به راحتی گرفتن یک کاغذ از دست راست به دست چپ باشد. به گزارش ایسنا، سیدشمس‌الدین حسینی در نخستین رویداد بین‌المللی خصوصی سازی در اقتصاد ایران با اشاره به قانون اجرای اصل ۴۴ گفت: مگر می‌شود هشت سال دولتی انتقاد کند و یک کلمه اصلاح نکند اما خصوصی سازی و اجرای قانون را متوقف کند؟ حتی از قانون تفسیر به رأی داشته و بعد بگوید کار علمی می‌کند. وی خطاب به برگزار کنندگان این همایش گفت: شما که از بخش خصوصی برای حضور در این همایش دعوت کرده‌اید آیا حاضرید به آن‌ها برای حرف زدن تریبون دهید و حاضرید به کسی که به او واگذار شده اجازه صحبت دهید. باید فرصت برای صحبت به آن‌ها داده شود. اساساً باید شرایط را برای خصوصی سازی مهیا کنیم. ای کاش واگذاری به راحتی گرفتن یک کاغذ از دست راست به دست چپ باشد. این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اشاره به موانع پیش روی خصوصی سازی گفت: چطور اجازه نمی‌دهند راه‌آهن خصوصی شود و در مقابل توسعه فعالیت بخش غیردولتی در راه آهن می‌ایستند؟ دست بخش خصوصی به کارمند دفتر دولت نمی‌رسد اما مدیر رجا به راحتی با وزیر صحبت می‌کند.

گروه اقتصاد کلان: چرا دولت سیزدهم در تعیین اولویت‌های اقتصادی دچار سردرگمی است؟ در نزد یک به یکسانی که از شروع به کار دولت ابراهیم رئیسی می‌گذرد، بسیاری از کارشناسان و صاحب‌نظران این گذاره را مطرح کرده‌اند که دولت راهبرد مشخصی در اقتصاد نداشته است.

به گزارش «تجارت»، نداشتن یک راهبرد مشخص برای اصلاحات اقتصادی و تعیین اولویت‌ها باعث شده است که دستگاه‌های اجرایی و وزار تخانه‌های مرتبط عمدتاً به جای پرداختن به ریشه‌ها و سرچشمه مشکلات اقتصادی به سراغ مواردی بروند که چندان گرامی از مشکلات جامعه و مردم باز نمی‌کند.

در عین حال آفتی که کم و بیش در دولت‌های گذشته وجود داشت به شکل پررنگ‌تری در دولت سیزدهم قابل مشاهده است. اینکه دولت از یک تئوری مشخص و منسجم در تیم اقتصادی و تصمیم‌سازی خود بی‌بهره است. با وجود اینکه رئیس جمهور در این مدت با اقتصاددان‌ها از طیف‌های مختلف جلساتی را برگزار کرده اما مشخص نیست که در نهایت تیم اقتصادی دولت به کدام نظریه اقتصادی باور دارند و بر اساس آن اقدام به سیاستگذاری می‌کنند.

در خصوص خطاهای سیاستگذاری می‌توان به نمونه‌های مختلفی فقط در همین سال جدید اشاره کرد. گزارش‌ها حاکی از این است که تلفن‌های همراه با برند اپل در گروه کالایی ۲۷ قرار گرفتند که امکان ثبت سفارش آن وجود ندارد که این به معنی ممنوعیت واردات گوشی آیفون به کشور است. این ممنوعیت‌ها در حالی صورت می‌گیرد که در حال حاضر کالاهای لوکس و غیر ضرور بسیاری به شکل قاچاق وارد کشور می‌شوند که نتیجه‌ی جز آسیب به تولید داخلی ندارند. اما با ممنوع کردن گوشی تلفن آیفون که به شکل قانونی ثبت سفارش می‌شده است، واردات آن به سمت قاچاق سوق پیدا می‌کند. از سوی دیگر برندهای دیگری از گوشی‌های تلفن همراه امروز در بازار هستند که هم قیمت و یا بالاتر از قیمت گوشی آیفون به فروش می‌روند. بنابراین آیا سوال این است که آیا بسا ممنوع کردن یک نوع خاص از گوشی تلفن همراه منابع ارزی کشور مدیریت می‌شود؟ البته مسئله خروج ارز از کشور ابرچالش جدی در اقتصاد ایران

حمیدرضا صالحی، عضو اتاق بازرگانی در گفت و گو با «تجارت» مطرح کرد:

اصلاحات اقتصادی نیازمند سیاست‌های مکمل

گروه اقتصاد کلان: عضو اتاق بازرگانی ایران معتقد است که در کنار اصلاح نظام پرداخت یارانه‌ها دولت باید سیاست‌های تکمیلی مثل کوچک‌سازی دولت، اصلاح بودجه و کاهش تورم را دنبال کند.

حمیدرضا صالحی در گفت و گو با «تجارت» اظهار کرد: نگرانی ما این است که در کنار این اصلاحات اقتصادی، سیاست تکمیلی وجود نداشته باشد. یعنی یک نقشه راه جامع و سیاست‌های استراتژیکی که مسائل مختلف را لحاظ کند، دیده نشود. او افزود: در حوزه سیاست بین‌المللی باید بتوانیم روابط مان را با دنیا به سمت تنش زدایی برویم و در حوزه زیر ساخت‌ها باید به سمت ارز تک‌نرخ برویم. یادر مورد تورم باید به سمت کنترل تورم حرکت کنیم و همچنین

در جهت کوچک‌سازی دولت حرکت کنیم تا کسری بودجه ایجاد نکند. صالحی ادامه داد: در این زمینه باید سیاست‌های تکمیلی مشخصی را ایجاد کنیم و مردم راهم این خصوص همراه کنیم. یعنی این نقشه راه یک فرمانده می‌خواهد که هر هفته به مردم

گزارش دهد. چون همه باید در جریان این تصمیمات باشند. این فرمانده یا رئیس جمهور است یا کسی که رئیس جمهور منصوب می‌کند. این فرمانده باید تشریح کند که در قبال

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس بیان کرد

ضرورت حضور واقعی بخش خصوصی در اقتصاد

ظاهر مشکلی ندارد اما به نهاد عمومی غیردولتی داده شده است. به عبارت ساده‌تر شرکت‌ها با رویکرد تخصصی به جای واگذار شده که رویکرد تخصصی نداشته است. وی افزود: در چنین شرایطی کارآمدی و اثر بخشی مبنای تصمیم‌گیری نبوده و حتی شرایط بدتر شده است. یعنی اگر قبلاً با ساختار تخصصی کار می‌شده اکنون با ساختار غیر تخصصی شرایط پیش می‌رود و در این وضعیت پاسخگویی مطلوبی هم وجود ندارد. گویی اینکه اگر واگذاری صورت نمی‌گرفت شرایط بهتر بود و پاسخگویی وجود داشت. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی تأکید کرد که برای واگذاری واقعی بخش عمده‌ای از اصلاحات در برنامه هفتم توسعه انجام می‌شود تا بتوان تصمیمات بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی اتخاذ شود. بعضاً واگذاری‌ها به شکل محتوایی نبوده به طوری که تنها ۲۰ درصد شرکت‌های

واگذار شده فعال و سودده هستند. اهداف مادر خصوصی سازی با رویکرد همخوانی ندارد و خصوصی سازی صورت گرفته در چارچوب اهداف نبوده است. پورا ابراهیمی در پایان اظهار کرد: ما در کمیسیون اقتصادی آمادگی داریم که مجموعه جمع‌بندی‌های علمی صورت گرفته را بررسی کرده و آن‌ها را در قالب اصلاحات برنامه هفتم توسعه لحاظ کنیم. این نکته بسیار مهمی است که باید منافع مردم با حضور بخش خصوصی تحقق پیدا کند. یکی از محورهای اقتصاد ایران حضور واقعی بخش خصوصی است که باید از ظرفیت آن استفاده کرد. همچنین سیدشمس‌الدین حسینی در نخستین رویداد بین‌المللی خصوصی سازی در اقتصاد ایران با اشاره به قانون اجرای اصل ۴۴ مگر می‌شود هشت سال دولتی انتقاد کند و یک کلمه اصلاح نکند اما خصوصی سازی و اجرای قانون را متوقف کند؟ حتی از قانون تفسیر به رأی داشته و بعد بگوید کار علمی می‌کند. وی خطاب به برگزار کنندگان این همایش گفت: شما که از بخش خصوصی برای حضور در این همایش دعوت کرده‌اید آیا حاضرید به آن‌ها برای حرف زدن تریبون دهید و حاضرید به کسی که به او واگذار شده اجازه صحبت دهید. باید فرصت برای صحبت به آن‌ها داده شود. اساساً باید شرایط را برای خصوصی سازی مهیا کنیم. ای کاش واگذاری به راحتی گرفتن یک کاغذ از دست راست به دست چپ باشد. این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اشاره به موانع پیش روی خصوصی سازی گفت: چطور اجازه نمی‌دهند راه‌آهن خصوصی شود و در مقابل توسعه فعالیت بخش غیردولتی در راه آهن می‌ایستند؟ دست بخش خصوصی به کارمند دفتر دولت نمی‌رسد اما مدیر رجا به راحتی با وزیر صحبت می‌کند.